

Savukosken kunnan lausunto; Poronhoitoalueen karhunmetsästysjärjestelyistä valtion alueilla metsästyskaudella 2024

Khall 06.05.2024 § 92
124/00.04.00/2023

Valmistelija

Tekninen johtaja Sami Ämmälä, 040 677 2044, sami.ammala@savukoski.fi

Korkein hallinto-oikeus on antanut 30.10.2023 kaksi päätöstä KHO:99 ja KHO 100 liittyen karhun kannanhoidolliseen metsästyksen. KHO:n päätösten mukaan karhunmetsästys kannanhoidollisin perustein ei ole todennäköisesti mahdollista syksyllä 2024. Korkein hallinto-oikeus totesi päätöksissään muun muassa, että pelkästään sillä seikalla, että kannanhoidollisella metsästyksellä ei tosiasiallisesti olisi haitallista vaikutusta lajin suojelun tasoon, ei ole merkitystä. Kaikkien poikkeuslupan edellytysten tulee täytyä. Adaptiivinen karhukannan hallinta ja metsästyskulttuurin ylläpitäminen eivät sellaisenaan ole hyväksyttäviä perusteita suojelusta poikkeamiseen. Tämä tarkoittaa käytännössä, että karhunmetsästys Suomessa on mahdollista toistaiseksi ainoastaan poronhoitoalueella. Poronhoitoalueella tapahtuvaa karhun metsästystä varten maa- ja metsätalousministeriö määrää erikseen valtioneuvoston asetuksen (452/2013) 8 §:n mukaiset kiintiöt itäiselle poronhoitoalueelle sekä läntiselle poronhoitoalueelle.

Mikäli karhunmetsästys kannanhoidollisin perustein ei ole tulevaisuudessa mahdollista, niin karhukanta tulee kasvamaan lähivuosina merkittävästi. Voimassaolevan Suomen karhukannan hoitosuunnitelman mukaan karhukannan hoidon päätavoitteina on mm. Karhujen aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisy ja vähentäminen aktiivisin toimenpitein. Karhunmetsästyksen eettisyys ja vastuullisuus sekä karhukannan säilyttäminen ihmisarkana. Mikäli olemassaolevaa karhukantaa ei säädellä kannanhoidollisella metsästyksellä, niin karhukanta kasvaa ja karhut tottuvat ihmisiin. Tämä johtaa tulevaisuudessa siihen, että ihmisten ja karhujen väliset kohtaamiset kasvavat, kun karhukantaa ei enää voida rajoittaa.

Metsähallitus varautuu siihen, että kannanhoidollinen karhunmetsästys ei toteudu vuonna 2024. On todennäköistä, että moni karhunpyytjä etsii tulevana syksynä korvaavia metsästysmahdollisuuksia poronhoitoalueelta. Metsähallitus esittää lausuntopyynnössään 17.4.2024 MH 3003/2024 karhunmetsästysjärjestelyistä poronhoitoalueella syksyllä 2024 mm. seuraavaa:

“Metsähallituksen arvion mukaan kiinnostus karhunmetsästyksen poronhoitoalueen valtion alueilla tulee lisääntymään kaudella 2024. Poronhoitoalue on tämän vuoksi tarpeen jakaa osa-alueisiin, jotka muodostavat karhunmetsästyksen suhteen toiminnallisia kokonaisuuksia, ja joille myytävien lupien määrää rajoitetaan metsästyksen sosiaalisen kestävyysvarmistamiseksi. Vuoden 2024 järjestely ei ole välttämättä pysyvä ja sitä voidaan tulevina vuosina vielä muuttaa tulevalta kaudelta saatavien kokemusten perusteella.”

Metsähallituksen esitys poronhoitoalueen karhunmetsästyksen uudesta aluejaosta vuodelle 2024 on esitetty lausuntopyynnön 17.4.2024 MH 3003/2024 liitteessä 1.

“Esitys on laadittu huomioiden alueiden yhtenäisyys, kuntakohtaiset valtion alueet ja aiempien vuosien karhunkaatojen sijoittuminen. Myyntiin asetettavien lupien enimmäismäärä perustuu voimassa oleviin

kiintiöpäätöksiin, joskin alueilla 3 ja 4 lupamäärä on alueiden pinta-ala huomioiden kiintiöpäätösten mahdollistamaa määrää pienempi. Esityksen valmistelussa on kuultu Suomen riistakeskuksen Oulun, Kainuun ja Lapin alueiden riistapäälliköitä.”

Metsähallitus perustelee esitystään mm. sillä, että Itä-Suomeen, erityisesti Pohjois-Karjalaan ja Kainuun poronhoitoalueen ulkopuoliselle osalle, on vuosien saatossa muodostunut vankka karhunpyyntikulttuuri. Metsähallituksen mukaan kyse on ns. kannanhoidollisesta metsästyksestä Suomen riistakeskuksen myöntämien poikkeuslupien nojalla. Metsähallitus on viime vuosina myynyt tällä alueella 1700-1900 karhunmetsästyksen valtion alueilla oikeuttavaa henkilökohtaista lupaa.

Lappilainen karhunpyyntikulttuuri poikkeaa hyvin suuresti Etelä-Suomen karhunpyyntikulttuurista. Lapissa karhunpyynnissä käytetään pääsääntöisesti yhtä koiraa, joka saattaa kulkea isäntänsä kanssa päiväkausia laajoissa erämaissa. Erämaassa ollaan monesti useampi päivä ja yö, kävelymatkaa voi kertyä kymmeniä kilometrejä ja pyyntireissu voi ulottua hyvin helposti myös naapurikuntien puolelle, jonka nykyinen lupakäytäntö mahdollistaa. Lapissa karhua ei metsästetä isoilla porukoilla, eikä metsästyksessä käytetä montaa koiraa samanaikaisesti. Suuren metsästysporukan poroihin tottumattomat koirat ja autoralli metsäteillä aiheuttaa jo sinänsä häiriötä poroille, riistaeläimille ja paikallisille metsästyskoirille.

Savukosken kunnanhallituksen lausunto; Metsähallituksen lausuntopyyntöön 17.4.2024 MH 3003/2024, Poronhoitoalueen karhunmetsästysjärjestelyt valtion alueilla metsästyskaudella 2024

Savukosken kunta esittää, että Metsähallitus pitäisi nykyisen poronhoitoalueen karhunmetsästyksen aluejaon ennallaan ja rajoittaisi luvan myyntiä koskien poronhoitoalueen ulkopuolisia metsästäjiä.

Metsähallituksen poronhoitoalueelle myymä nykyinen karhunmetsästyslupa on oikeuttanut metsästämiään karhua koko poronhoitoalueella valtion mailla, pois lukien ne alueet, joilla jokin luonnonsuojelualueen säädös estää metsästyksen. Paikkakuntalainen metsästäjä ei tarvitse erillistä lupaa metsästäessään kotikuntansa alueella (metsästyslain 8§ mukainen oikeus). Nykyinen jako on ollut hyvä ja hyvin moni lappilainen metsästäjä on ostanut karhunmetsästyslupan poronhoitoalueelle, koska sillä on saanut metsästää karhua myös naapurikuntien alueella sijaitsevilla valtion mailla.

Metsähallituksen esitys poronhoitoalueen valtion alueiden karhunmetsästyksen aluejaosta 2024 on vain Metsähallituksen suunnitelma kerätä lisää rahaa metsästäjiltä. Savukosken kunta ja paikalliset metsästäjät pitävät uutta esitystä aivan turhana, jossa on vain rahastuksen makua. Savukoskelaiset karhunmetsästäjät joutuisivat uudistuksen toteutuessa ostamaan luvan pakostakin vähintään kahdelle lupa-alueelle, koska meidän karhunmetsästyksemme tapahtuu lähes aina kunnan itäosissa tai lähellä naapurikuntien rajoja. Savukosken parhaat karhunmetsästysalueet rajautuvat itäosissa Sallan ja Sodankylän kuntien rajoille ja etelässä Pelkosenniemen kunnan rajalle. Nämä alueet ovat isoja yhtenäisiä valtion maita, joilla on harva metsätieverkosto ja alueet ovat erämaisia. Nykyinen poronhoitoalueen lupamalli on ollut hyvä ja todettu toimivaksi.

Mikäli Metsähallituksen esitys poronhoitoalueen valtion alueiden karhunmetsästyksen aluejaosta 2024 tulee voimaan, niin ainakin seuraavat Savukosken kunnan esittämät asiat tulee huomioida:

1. Karhunmetsästyksen aluejako ei saa heikentää paikallisten asukkaiden poronhoitoalueella sijaitsevien valtion maiden käyttöä, eikä vaarantaa ihmisten tai eläimien turvallisuutta.
2. Lähtökohtaisesti Metsähallituksen karhunmetsästyksen aluejako ei saa vaikeuttaa tai vähentää poronhoitoalueella vakituisesti asuvien nykyisiä metsästysmahdollisuuksia.
3. Mikäli karhunmetsästysalueet jaetaan, niin aluejako tulee toteuttaa siten, että Lapissa asuvilla on mahdollisuus metsästää karhua yhdellä valtion luvalla asuinkuntansa kaikkien naapurikuntien alueella.
4. Vuorokausilupia saa olla yhtä aikaa voimassa enintään 20 kpl / alue.
5. Karhunmetsästyksen kausilupia myyntiin koko poronhoitoalueella enintään 2000 kpl ja enintään 500 kpl / karhunmetsästysalue.
6. Koirien tulee olla porovapaita.

Tekninen johtaja on valmistellut yhteistyössä Sodankylän kunnan kanssa lausunnon suunnitelluista muutoksista.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Antti Mulari

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää hyväksyä yllä olevan lausunnon suunnitelluista muutoksista karhunmetsästyksen.

Päätös

Kunnanhallitus kävi vilkkaan keskustelun asiasta.

Keskustelun kuluessa kunnanjohtaja esitti lausunnon kohtaan 6. tehtävänä lisäyksenä, että koirien porovapauden takaamiseksi tulee luoda porovapaustesti.

Pidettiin kokoustauko klo 18.37-18.45.

Ari Veikko Puska esitti, että lausunnossa huomioidaan myös seuraavat asiat:

Kohdaksi 7. Lupakäytännössä on huomioitava lailla turvattu alkuperäiskansakulttuurien ja -elinkeinojen erityisasema ja suojantarve myös saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolelle ulottuvalla erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella.

Kohdaksi 8. Mikäli lisääntyvän karhunmetsästyksen riskejä ja haittoja paikallisille elinkeinoille ja luonnolle ei pystytä muilla keinoin ehkäisemään, karhunmetsästys on kiellettävä ulkopaikkakuntalaisilta.

Keskustelun jälkeen päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti kunnanjohtajan ja Ari Veikko Puskan tekemillä lisäyksillä.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Jakelu

Metsähallitus/Eräpalvelut
Maa- ja metsätalousministeriö
Suomen Riistakeskus